

Henkilökohtaisen avun tarkoitus ja lähtökohdat

Kehitysvammaisten Tukiliitto

Nanna Nieminen

Salla Pyykkönen

2020

Mitä on henkilökohtainen apu?

- **Se on välttämätöntä** toisen ihmisen antamaa apua niissä tavallisissa toimissa, jotka henkilö **tekisi itse**, mutta **vamman tai sairauden vuoksi hän ei selviä** niistä itse.

Kuva 1

- **Vammaispalvelulain mukainen palvelu.**
- **Palvelu on käyttäjälle maksuton.**
Kunta maksaa avustajan kustannukset.

Kuva 2

Henkilökohtaisen avun tarkoitus

- Vammaispalvelulain tarkoitus on
  - **edistää** vammaisen henkilön edellytyksiä **elää ja toimia** muiden kanssa **yhtenäisenä sekä**
  - **ehkäistä ja poistaa** vammaisuuden aiheuttamia **haittoja ja esteitä**
- Henkilökohtainen apu on **itsenäisen elämän mahdollistaja ja itsemääräämisoikeutta tukeva palvelu.**
  - kotona ja kodin ulkopuolella

Kuva 3

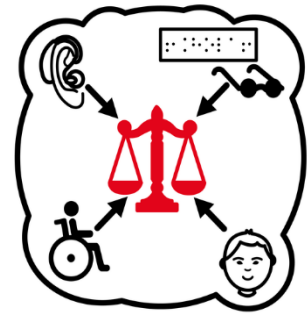

Kuva 4

Miksi henkilökohtaista apua?

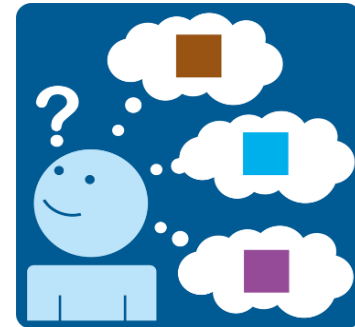
- Jotta kaikki olisivat yhdenvertaisia toistensa kanssa – vammasta huolimatta.
- Jokainen voi päättää omista asioistaan, omasta elämästään ja tehdä samoja asioita kuin muut.
- Mahdollistaa omannäköisen elämän kaikille!

Kuva 5

Kuva 7

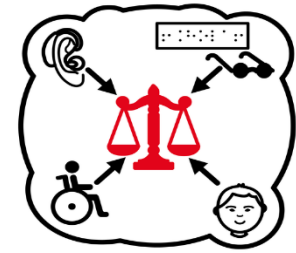

Kuva 6

Toiminnan periaatteita 1/2

- Henkilökohtaisen avun saaminen **ei riipu diagnoosista.**

Kuva 8

- Kehitysvammaisen ihmisen avustajan tarve usein erilainen kuin muilla
→ **myös ymmärtämisen avustaminen**

Kuva 9

- Henkilökohtaista apua voi saada
  - kuljetuspalvelun lisäksi (vaikka olisi saattajapalvelu)
  - vaikka henkilön läheinen toimisi omaishoitajana
  - vaikka asuisi asuntolassa/palvelukodissa tms.

Toiminnan periaatteita 2/2

- Toiminta on avustamista, yhdessä tekemistä, opettelemista, olemista henkilön arkipäivässä
  - kotona
  - kodin ulkopuolella

- **Ei puolesta** tekemistä

- tukee itsenäistä suoriutumista
- mahdollistaa tekemisen, mikä ei muuten vammaan vuoksi olisi mahdollista

Kuva 10

- Perustuu aina henkilön omiin tarpeisiin, toiveisiin ja tehtyyn **suunnitelmaan**.

Kuva 11

Kuka voi saada henkilökohtaista apua?

- Henkilö, joka on vammaispalvelulaissa tarkoitetulla tavalla vaikeavammainen, eikä ole laitoshoidon tarpeessa
- Lisäksi henkilöllä tulee olla voimavaroja määrittellä avun sisältö ja toteutustapa
- Avun saamisella ei ole ikärajoja.
  - Myös lapsi tai ikääntyvä vammaisen tai ikääntyneenä vammautunut voi saada henkilökohtaista apua.

Vaikeavammaisuuden määrittely

- **Oltava vaikeavammainen**, eli
  - Henkilö tarvitsee pitkäaikaisen tai etenevän vamman tai sairauden johdosta välttämättä ja toistuvasti toisen henkilön apua
  - Avuntarve ei johdu pääasiassa ikääntymiseen liittyvistä sairauksista ja toimintarajoitteista
  - Ratkaisevaa on toimintakyky, ei diagnoosi
- **Pitkäaikainen vamma tai sairaus**
  - Myös vaihtelevat avuntarpeet (esim. etenevät sairaudet, vaihteleva toimintakyky, sääolosuhteet, toimintaympäristöt)
- **Välttämätön ja toistuva avuntarve**
  - määrällisesti vähäisempi välttämätön avuntarve riittää, jos tarve toistuva (esim. hahmotushäiriö: osaa liikkua tutussa, mutta ei vieraammassa ympäristössä)

Voimavaraedellytys

- Henkilökohtaisen avun järjestäminen edellyttää, että vaikeavammaisella henkilöllä on **voimavaroja määritellä avun sisältö ja toteutustapa**
- Koska henkilökohtaisen avun tarkoitus on auttaa vaikeavammasta henkilöä toteuttamaan omia valintojaan, avun ulkopuolelle **rajautuvat pois tilanteet, joissa** avun tarve perustuu pääosin *hoivaan, hoitoon ja valvontaan*
  - palvelutarpeisiin vastataan muilla palveluilla
- Runsaasti korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuja erityisesti tästä voimavarakysymyksestä: kynnys asetettu matalaksi
  - Ratkaisuja löytyy säädöstietopankki Finlexistä, ja Vammaispalvelujen käsikirjasta

Kuvalähteet

Kuvat: Papunetin kuvapankki, papunet.net

- Kuva 1, 3, 4, 6, 7 ja 10: © Sclera, muokkaus Ritva Hämäläinen Savas
- Kuva 2: © Sclera
- Kuva 5 ja 8: © Sergio Palao / ARASAAC
- Kuva 9 ja 11: © Sclera, muokkaus Maarit Mykkänen, Virpi Puikkonen, Savas ja Mainostoimisto Ad Kiivi Oy